

1. Na czym oparta jest zasada działania diody elektroluminescencyjnej?

Zasada działania diod elektroluminescencyjnych jest oparta na zjawisku elektroluminescencji, które polega na zamianie energii nośników ładunku (elektronów) na energię promienistą (Jest to rekombinacja) i wyemitowaniu kwantu promieniowania w postaci fotonu.

2. Co nazywamy długością fali generowanego promieniowania?

jest to stosunek prędkości światła – c i stałej Plancka- h do szerokości pasma zabronionego ($W_g = W_c - W_v$) lub różnicy energii poziomów, między którymi zachodzi rekombinacja $\lambda = \frac{ch}{W_g}$

3. W jakim przedziale widma diody emitują promieniowanie?

Od 490nm do 950nm

4. Wymień parametry diody elektroluminescencyjnej.

- **Se-strumień energetyczny** moc emitowana przez diodę IR
- **strumień świetlny** moc emitowana przez diodę świecącą w lumenach
- **Je-natężenie promieniowania** stosunek strumienia energetycznego do kąta bryłowego dla diod IR wat na steradian Światłość (stosunek strumienia świetlnego do kąta bryłowego cd – kandelach)
- $\Delta\lambda$ - **Półkowa szerokość spektralna promieniowania**
- **Sprawność kwantowa zewnętrzna** (stosunek liczby fotonów wyemitowanych przez diodę do liczby nośników przepływających przez złącze)

5. Wymień zalety diod elektroluminescencyjnych?

- mały pobór prądu,
- mała wartość napięcia zasilającego,
- duża sprawność,
- mała moc strat,
- małe rozmiary,
- duża trwałość,
- duża wartość luminacji.

6. Gdzie można zastosować diody elektroluminescencyjne?

wskaźniki optyczne, wskaźniki stanów logicznych, np. w kalkulatorach, zegarkach (diody świecące), oraz jako źródła promieniowania podczerwonego (diody IR).

7. Co nazywamy fotodetekтором?

Fotodetektorami nazywamy odbiornikami fotoelektrycznymi

8. Wymień rodzaje fotodetektorów.

- Fotodetektory wykorzystujące zewnętrzne zjawisko fotoelektryczne – należą do nich fotokatody, które są wykonywane z metali alkalicznych.
- Fotodetektory wykorzystujące wewnętrzne zjawisko fotoelektryczne – należą do nich: fotorezystory, fotodiody, fotoogniwa, fototranzystory, fototyristory.

9. Co uzyskamy sprzęgając fotoodbiornik z diodą elektroluminescencyjną?

Galwaniczne odseparowanie układów elektronicznych.

10. Co to jest transoptor?

Dioda i fotodetektor w różnych obudowach.

11. Co nazywamy łączem optoelektronicznym?

Dioda i fotodetektor w jednej obudowie.

12. Jaka jest różnica między transoptorem zamkniętym a otwartym?

Transoptor może być zamknięty (transmisja promieniowania między diodą i fotodetekтором następuje za pomocą światłowodu) lub otwarty (transmisja promieniowania między diodą i fotodetekтором następuje w powietrzu).

13. Co nazywamy fotorezystorem?

Fotorezystorem nazywamy element półprzewodnikowy, w którym pod wpływem oświetlenia następuje zmiana jego przewodności, niezależnie od kierunku przyłożonego napięcia zewnętrznego.

14. Gdzie mają zastosowanie transoptory?

Transoptory znajdują zastosowanie m.in. w: układach automatyki i zdalnego sterowania, układach telekomunikacyjnych, urządzeniach alarmowych, sygnalizacyjnych i kontrolno-pomiarowych.

15. Co nazywamy prądem fotoelektrycznym.

Prąd będący różnicą całkowitego prądu płynącego przez fotorezystor i prądu ciemnego (prąd płynący przez fotorezystor przy braku oświetlenia) nazywamy prądem fotoelektrycznym.

16. Wymień podstawowe parametry fotorezystora.

- czułość widmowa (zależność rezystancji od natężenia oświetlenia).
- rezystancja fotorezystora
- współczynnik n , określany jako stosunek rezystancji ciemnej do rezystancji przy danej wartości natężenia oświetlenia (np. 50 lx)

17. Na czym oparta jest zasada działania fotoogniwa i fotodiody półprzewodnikowej?

Zasada działania fotoogniwa i fotodiody półprzewodnikowej jest oparta na zjawisku fotoelektrycznym wewnętrznym, a ich nazwy wiążą się z różnymi rodzajami pracy złącza PN

18. Wymień parametry fotodiody i fotoogniwa.

Fotodiody i fotoogniwa są charakteryzowane przez:

a) parametr technologiczny:

- powierzchnia światłoczuła;

b) parametry elektryczne:

- napięcie wsteczne,
- rezystancja termiczna,
- pojemność złącza;

c) parametry optyczne:

- długość fali promieniowania, dla której czułość jest maksymalna,
- widmowy zakres pracy λ_1, λ_2 .

19. Jak polaryzujesz fotodiodę z zewnętrznym źródłem napięcia?

Fotodiodę polaryzuje się zaporowo zewnętrznym źródłem napięcia. Pod wpływem oświetlenia przez fotodiodę płynie prąd wsteczny, który zwiększa się ze wzrostem oświetlenia.

20. Co zachodzi w fotoogniwie pod wpływem jego oświetlenia?

W fotoogniwie pod wpływem oświetlenia wytwarza się siła elektromotoryczna polaryzująca złącze w kierunku przewodzenia, a kierunek płynącego prądu jest przeciwny do kierunku przewodzenia diody.

21. Wymień podstawowe parametry fotoogniwa.

- fotoelektryczna siła elektromotoryczna - U_p ,
- prąd zwarcia fotoogniwa - I_{zw}
- sprawność energetyczna - η .

22. Od czego zależy wartość siły elektromotorycznej w fotoogniwie?

Wartość siły elektromotorycznej zależy od rodzaju materiału półprzewodnikowego i jego domieszkowania oraz od natężenia oświetlenia.

23. Wymień parametry optyczne fotoogniwa.

- zakres długości fal promieniowania, przy których względna wartość czułości wynosi 50% swej maksymalnej wartości ($\lambda_1 - \lambda_2$ - jest ok. 50 nm);
- długość fali promieniowania, przy której występuje maksimum czułości (można ją przesunąć w stronę fal krótszych lub dłuższych, stosując odpowiednie technologie).

24. Gdzie zastosujesz fotoogniwa?

Fotoogniwa są stosowane jako źródła zasilające układy elektroniczne pracujące w trudno dostępnych miejscach lub jako czujniki w układach automatyki.

25. Jakie znasz rodzaje połączeń fotoogniw?

Fotoogniwa można łączyć szeregowo, równolegle lub szeregowo-równolegle, w zależności od żądanej wartości siły elektromotorycznej i prądu obciążenia (można otrzymać fotoogniwo o mocy kilku watów).

26. Co to jest fototranzystor?

Fototranzystor to element półprzewodnikowy z dwoma złączami PN, który działa tak samo jak konwencjonalny tranzystor, przy czym jego prąd kolektora nie zależy od prądu bazy, lecz od natężenia promieniowania oświetlającego obszar bazy.

27. Wymień sposób pracy fototranzystorów?

- Fotoogniwo (wykorzystuje się złącze kolektor-baza).
- Fotodioda (wykorzystuje się złącze kolektor-baza, przy polaryzacji zaporowej).
- Fototranzystor bez wyprowadzonej końcówki bazy (pracuje jako normalny fototranzystor).
- Fototranzystor z wyprowadzoną końcówką bazy (można go niezależnie sterować optycznie i elektrycznie).

28. Co nazywamy fototyristorem?

Fototyristorem jest tyristor umieszczony w specjalnej obudowie umożliwiającej oddziaływanie promieniowania świetlnego na jego przełączanie ze stanu blokowania do przewodzenia.

29. Co nazywamy półprzewodnikowym wskaźnikiem cyfrowym?

Półprzewodnikowym wskaźnikiem cyfrowym nazywamy przyrząd półprzewodnikowy zbudowany z diod świecących, który pod wpływem sygnałów elektrycznych wyświetla informację w postaci cyfr.

30. Wymień wskaźniki cyfrowe ze względu na technologię wykonania.

- hybrydowe, powstające w wyniku naniesienia diod świecących na izolacyjne podłoże struktur półprzewodnikowych;
- hybrydowe światłowodowe, wykonywane podobnie jak wskaźniki hybrydowe, z tym że na diody są nałożone światłowody, dzięki czemu dioda oświetla większą powierzchnię (segmentu);
- monolityczne, wykonywane z jednej warstwy półprzewodnika.

31. Wymień zalety półprzewodnikowych wskaźników cyfrowych.

- małą wartość napięcia zasilającego,
- dużą niezawodność,
- dużą szybkość działania,
- dobrą czytelność,
- dużą powierzchnię cyfry w stosunku do objętości wskaźnika,
- duży kąt obserwacji,
- różnorodność barw.

32. Wymień parametry półprzewodnikowych wskaźników cyfrowych.

- napięcie przewodzenia diod w segmencie, wykonanych z GaAsP - 1,7 V, a wykonanych z GaP - 2,1 V; jeżeli napięcie przewodzenia będzie większe od wymienionego, to świadczy to o szeregowym połączeniu diod w segmencie; maksymalna wartość napięcia wstecznego wynosi ok. 3-4 V dla każdej diody;
- maksymalny prąd przewodzenia segmentu - przeciętnie wynosi on kilkadziesiąt mA i zależy od konstrukcji wskaźnika;
- maksymalny kąt obserwacji - około 160°, przy spadku natężenia światła do 0,1 wartości maksymalnej; zależy on od stopnia płaskości elementu świecącego oraz od jego umieszczenia w obudowie.

33. Gdzie wykorzystuje się wskaźniki cyfrowe?

- przyrządach pomiarowych (miernikach cyfrowych, licznikach, testerach, wskaźnikach w elektrowniach i urządzeniach zasilających);
- maszynach matematycznych, terminalach do wprowadzania i wyprowadzania danych;
- elektronice powszechnego użytku (kalkulatorach, zegarach cyfrowych, wskaźnikach optycznych w środkach komunikacji miejskiej itp.).

34. Co nazywamy wskaźnikiem LCD?

Wskaźniki LCD (ang. Liquid Crystal Display) to wskaźniki zawierające substancje zwane ciekłymi kryształami.

35. Wymień wskaźników LCD w zależności od ułożenia dipoli w jej strukturze.

Struktura **smektyczna**, składająca się ze ściśle równoległych cząsteczek ułożonych w przylegające warstwy. Struktura **nematycznej** dipole są usytuowane równolegle, wszystkie w tym samym kierunku.

Struktura **cholesterolowa** cechuje się równoległym ułożeniem dipoli w warstwach przesuniętych względem siebie o pewien kąt, co nadaje jej kształt śrubowy.

36. Od czego zależy kontrast w wskaźnikach LCD?

- temperatury,
- częstotliwości przebiegu sterującego,
- amplitudy napięcia sterującego,
- rodzaju użytego ciekłego kryształu,
- oświetlenia i kierunku obserwacji.

37. Jakie są różnice między wskaźnikami ciekłokrystalicznymi z efektem polowym a wskaźnikami z rozproszeniem dynamicznym?

Wskaźnik LCD z efektem polowym charakteryzuje się małym poborem mocy (ok. $1\mu\text{W}/\text{cm}^2$). Minimalna amplituda napięcia sterującego wynosi 3 V, kontrast 40:1

wskaźników LCD z rozproszeniem dynamicznym stanowi dość duży pobór mocy, wynoszący ok. $100\mu\text{W}/\text{cm}^2$ kontrast wynosi 20: 1.